

Barne- og familiedepartementet

Oslo, 31.oktober 2019

Deres ref. 19/2804

HØRINGSUTTAELSE FRA RETTSPOLITISK FORENING – POLITIATTEST FOR PERSONER SOM ER I KONTAKT MED MINDREÅRIGE.

1. Innledning

Det vises til departementets høringsbrev av 28. januar 2019 vedrørende politiattest for personer som er i kontakt med mindreårige.

Rettspolitisk forening (Rpf) er en uavhengig forening bestående av jurister, studenter i juridiske fag og andre interesserte. Rettspolitisk forening arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og for å bedre den rettslige situasjonen for sosialt vanskeligstilte grupper. Vi ønsker med dette å uttale oss om noen av hovedforslagene.

1. Vurderinger og forslag

Rettspolitisk forening støtter arbeidsgruppens forslag om hvilke grupper det er ønskelig med politiattest fra. Imidlertid er ikke foreninga enig i at det automatisk kan utføres vandelskontroll på områder der det offentlige ikke har et overordnet ansvar, men det likevel er likhetstrekk med områder der det allerede er innført vandelskontroll. Dette vil være for uforutsigbart. Ettersom det er vanskelig å foreta avgrensninger i privatrettslige områder, mener foreninga at kravet kun bør være gjeldende for det offentlige ansvarsområdet.

2. Forslagets virkeområde

Barn er en sårbar og utsatt gruppe med et særskilt krav på beskyttelse. Rettspolitisk forening er enig i at det er nødvendig med forebyggende tiltak for å hindre vold og overgrep mot barn. Foreninga støtter et krav om politiattest på områder der det offentlige tilbyr en tjeneste eller har det overordnede ansvaret for en tjeneste. Foreninga er også enig i at det ikke bør innføres vandelskontroll på andre områder som faller utenfor det offentlige, da dette kan anses som inngrep i den enkeltes privatliv.

3. Behovet for andre lovendringer

Rettspolitisk forening er videre enig i at det ikke burde være et krav om vandelsattest annet enn der det er absolutt nødvendig. Foreninga støtter derfor at bestemmelser som gir anvisning på et kan-skjønnet ved innhenting av vandelsattest bør unngås. På den annen side gir en kan-bestemmelse et tydelig signal om at det skal foretas en konkret vurdering av ansettelsen og at politiattesten ikke nødvendigvis er avgjørende.

Hovedformålet bak innhenting av vandelsattest ved arbeid med barn er å beskytte barn fra overgrep. Det er dermed størst behov for å avdekke eventuelle domfellelser for seksuallovbrudd mot mindreårige. På bakgrunn av dette mener foreninga prinsipielt at

politiregisterlovens § 39 må suppleres med en ny bestemmelse der færre straffebestemmelser inngår.

Subsidiært mener foreninga at dersom kan-bestemmelsene endres til skal-bestemmelser, bør disse bestemmelsene utformes tilsvarende som bestemmelsen i opplæringsloven §10-9. Etter denne skal det foretas en konkret vurdering dersom lovbruddene ikke er seksuallovbrudd.

4. Forslag til lov- og forskriftsendringer

Rettspolitisk forening støtter presiseringer om at vandelsattest kun avkreves personalet som arbeider med barn i de ulike bestemmelsene.

Foreninga støtter synspunktet om at det ikke bør innføres hjemmel for vandelsattest på områdene der det offentlige ikke har et særskilt ansvar.

Vedrørende områdene der det foreslås å innføre nye hjemler for vandelsattest, mener Foreninga at samtlige bestemmelser bør utformes med en presisering om hva en vandelsattest vil innebære dersom den ikke er plettfri. Det er ikke alle straffebudene som opplistes i en vandelsattest etter politiregisterloven § 39 som nødvendigvis bør avskjære muligheten til å arbeide med barn. Det bør derfor fremgå av alle straffebud som hjemler vandelsattest, at det skal foretas en konkret vurdering av egnethet basert på hvilke straffebud som har blitt overtrådt og egnetheten til søkeren for øvrig.

5. Politiattest for husstandsmedlemmer til avlastere etter helse- og omsorgstjenesteloven

Siden husstandsmedlemmer til avlaster ikke selv er ansatt eller tjenesteyter etter loven, vil et slikt krav være svært inngripende i den enkeltes privatliv og familieliv. Samtidig vil husstandsmedlemmene ofte ha omfattende kontakt med barna. Foreninga har derfor forståelse for at det er et behov for vandelsattest også på dette området.

Sett hen til hvor inngripende det er, og at dette ligger i randsonen av når det er aktuelt å kreve fremlagt vandelsattest, vil det derfor være særlig viktig at inntas en presisering om at det likevel må foretas en konkret vurdering basert på hvilke straffebud som har blitt overtrådt og egnetheten forøvrig.

Eventuelle spørsmål kan rettes til foreninga på e-post styret2@rpf.no.

Med vennlig hilsen,
Rettspolitisk forening

Anette Holtane Bergland og Kari Malene Jørgensen.